

De invloed van autisme op geloof en geloofsbeleving bij ambtsdragers

Gouda, 15 mei 2019

Prof. dr. Hanneke Schaap-Jonker

Rector Kennisinstituut christelijke ggz (Eleos/ De Hoop ggz)
Bijzonder hoogleraar klinische godsdienstpsychologie Vrije Universiteit

www.kicg.nl | www.hannekeschaap.nl

Als het ambt zwaar valt

Opbouw

- Wat is autisme?
- Autismen en geloof
- Wat betekent dit als je ambtsdrager bent?

Wat is autisme?

- Ontwikkelingsstoornis
- Beperkte of vertraagde ontwikkeling op aantal punten:
  - samenhangend denken
  - inleven in anderen (Theory of Mind)
  - executieve functies

Kenmerken van autisme

DSM-5:

1) beperkingen in de sociale communicatie en interactie

contact maken

begrijpen wat de ander bedoelt/ voelt/ zegt

zich inleven in anderen

2) repetitief (= herhaald) gedrag en specifieke interesses

voorkeur voor voorspelbaarheid

Moeite met gevoelens (1)

- 1) Moeite om eigen gevoelens waar te nemen en te begrijpen
  - o *verstoorde prikkelverwerking*
  - o *gevoelens niet goed in context plaatsen (moeite met samenhang)*
  - o *hard nadenken en daardoor weinig voelen*
  - o *moeite om gevoelens te reguleren; overprikkeld raken*

Moeite met gevoelens (2)

2) moeite om gevoelens te communiceren naar anderen

gevoelens uiten op eigen manier

Moeite met gevoelens (3)

- moeite om gevoelens van anderen te begrijpen

Theory of mind

gevoelens in context

Autisme, geloof en gevoel

gevoel erg belangrijk

- Onzekerheid (en angst) in relatie tot God
- Rationele benadering van geloven
- Heel veel vragen, want geloof klopt niet

gevoel niet zo belangrijk

Autisme en ambt

- Sociale verwachtingen
- Wie is God voor je? En wie is Hij voor de ander?
- Omgaan met verschillen